

Hungarian A: literature – Standard level – Paper 1
Hongrois A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Húngaro A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)

Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)

Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Írjon irodalmi elemzést az alábbiak közül az **egyik szövegről!** Elemzésében mind a két segítő kérdésre válaszolni kell!

1.

A villamosban nem ült senki

Akkor éppen nem. Üres volt a villamos. Tél is van, hideg is van. Nincs utasa. Amúgy rendszerint üres. Csak ha gyerekek szállják meg, akkor telik meg. De akkor se indul el. Ugyanis egy udvaron áll. Bár ez a gyerekeket nem zavarja. Utaznak gond, gyorsulás és jegy nélkül.

5 Ez egy ilyen villamos. Áll magában. Sínpár simul alája, de annak vége van hamar, az ütközőig tart. Azaz hát a kerítésig.

Na, hát ebben a villamosban akkor éppen, amikor arra jártam, nem ült senki. Látom, mert ott baktatok a főutcánkon, a Mátyás király úton, és mindig benézek az udvarra, és egy pillantást mindig vetek a villamosra.

10 A Mátyás király út errefelé nem szép, inkább csúfocska, pedig lehetne szép is, de hát ennyi bolond autónak már szűk is, zötyögős is, két oldalán a békebeli, nagy lombú akácfáknak már csak sánta utódai maradtak, a valahai házak ki tudja, hányszor épültek át, az üzletek összevissza sorakoznak.

[...]

15 Szóval ilyen ez a mi csúfocskán kedves főutcánk. Lehetne itt sétálni, biciklizni, nézegetni, de hát szegény autók uralják a szegény Mátyás király utat, fújtatnak, pöfögnek, vágatnak a rossz úton, pedig tudják, mindjárt meg kell állniuk. Merthogy nem olyan hosszú a Mátyás király út. Hosszabb ugyan, mint az álló villamos alatt a sínpár, de hát az utak mindig attól hosszúak vagy rövidek, hogy éppen ki baktat rajtuk. És merre tart.

20 Nekem most kurta is volt, meg messzi is az utam, igaz, csak a postaládáig tartott, bedobtam egy levelet. A Tengerészkapitánynak üzentem benne, aki messze vizekre hajózott, elérhetetlen messzi vizekre, de a levelem utoléri valahol, tudom...

Hát, ahogy megyek visszafelé a Mátyás király úton, látom, van utasa a villamosnak! A férfi áll az ajtajában, a bajuszos, szelíd szemű férfi, aki nem akar megbocsátani.

25 Ketten vannak, ő meg a kislánya. A szelíd szemű le akar szállni. A kislány megfogja a kabátja ujját.

— Apa, menjünk el hozzá... Most... a villamossal... el tudod indítani!

— Ne szórakozz velem. Ez a villamos ide van hegesztve. Anyádhoz meg én be nem teszem a lábam! Felé se nézek többé! Se villamossal, se busszal, még gyalog se!

Fogja az ajtó melletti kapaszkodót, lépne le a lépcsőn. A kislány húzza vissza.

30 — Pedig nem lakik messze. Apa, a kedvemért... Indítsd el...! Csak úgy, játékból... ahogy szoktuk... Játékból...!

Ebben a pillanatban éles csaholás hallatszik, és egy barna-fehér foltos kiskutya szinte átröppen a kerítésen. A kislány kikiabál a villamosból.

— Folti! Hogy kerülsz ide?

35 A kiskutya megugatja a villamost, körbeszaladja, aztán a lépcsőhöz rohan, nekiveselkedik és fölugrik a peronra. Hol a férfira, hol a kislányra ugrál boldog örömeiben. A férfi, aki nem akar megbocsátani, paskolja a kutya fejét, leguggol, dörmög hozzá.

— Hát te, hogy találtál ide?

40 A kislány így guggoltában a nyakába csimpaszkodik, a kutya kettőjük között nyüszít boldogan. A gyerek húzza az apját.

— Apa, indítsd el... csak játékból... Jön velünk a Folti is.

A férfi lassan föláll, odamegy a villamos elejébe, a kislány várakozó arccal úgy ül menetirányba, hogy lássa az apját. Erősen nézi a férfi hátát, és az ölében összeszorítja a kezét. A kiskutya vele szemben fölugrik az ülésre.

45 A vezetőállásban a férfi, aki nem akar megbocsátani, csak áll, mázsás súlyokat érez a szívéen. Sokáig áll így. Senki nem szól. A férfi ekkor megtöri a szemét, köszörül egyet a torkán, és lassan emelve a kezét, megnyomja az indítást jelző csengő gombját. A kislány lélegzet-visszafojtva egyre csak szorítja az öklét. Folti se moccan.

50 A villamos ebben a pillanatban döccen egyet. Csavarok menete szakad meg, reccsen a talpfa, megcsikordulnak a rozsdás sínek, a kerítés kettéválik...

És a Közösségi Ház udvarából kigördül a sárga villamos a Mátyás király útra. A vásárlók kiszaladnak a boltokból [...]. Az emberek állnak összefogódzkodva, és néznek a villamos után.

55 Suhan a sárga villamos. A vezetőállásban ott áll a férfi, aki nem akart megbocsátani. Nem érti miért, mitől, de könnyű a szíve. Most éppen hátrafordul, nevet a szeme, a kislányra néz.

— Merre fordulunk? Te tudod az utat...

A kislány kinéz az ablakon.

— Nagy ívben balra, aztán már csak egyenesen.

60 A férfi, aki nem akart megbocsátani, teljes izgalomban áll a vezetőállásban. A kereszteződésben hosszan csenget. Amikor már egyenesben vannak, számon kérőn hátranéz a gyerekekre. De a szeme mosolyog.

— És a jegyek? Szerintem elfelejtettél lyukasztani...!

Schäffer Erzsébet, *A kifutófiú szerelme* (2014)

- (a) Értelmezze a villamos szerepét a novellában, hogyan és milyen többletjelentéssel gazdagodik a cselekmény során?
- (b) Értelmezze az elbeszélő szerepét a cselekmény és a szereplők bemutatásában!

2.

A közelítő tél

Hervad már? Nem: a kert még csupa nyár. Lobog
két sárga dáliánk. Nincs ugyan annyi dal,
de hajnalonta még egy-egy sárgarigó
rikolt, s búgnak a vadgalambok.

5 Élj! — mondom. — Éld nyaradat, míg a hideg szelek
le nem tarolják. Szedd a diót, viseld
gondját a kertnek, irtsd a gyomot, metéld
a vadhajtást; s ha belefáradsz,

10 ülj ki a napra, idd hunyt szemem át a fényt,
s úgy érz, mint a gyümölcs, kései körte, birs...
– Harkály rebben a lombban, s egy levél lekering:
őszömet olvasom színében.

15 Este állok a ház előtt, nézem, a Göncöl
mint csúszik észrevétlen nyugoti almafánk
fölé, s hallgatom a szemöldök
fában a szúvak szorgos percegését.

György Rónay, *Téltemető* (1973)

- (a) Milyen életérzés válik hangsúlyossá a versben, és melyek azok a költői eszközök, amelyek segítségével ezt a szerző kifejezi?
- (b) Mi a szerepe a vers szerkezeti tagolásának a gondolatok kifejtésében?
-